

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความต้องการการดูแลและการได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางของครอบครัวในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมโรงพยาบาลบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ คือ บิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลักของผู้ป่วยเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด-13 ปี ที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมทั้งสามส่วน คือ หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม, หอผู้ป่วยพิเศษกุมารเวชกรรม และหอผู้ป่วยวิกฤตกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ดูแลเด็กป่วยขณะที่รักษาในโรงพยาบาลอย่างน้อย 3 วัน
2. สามารถสื่อสาร พูดและเข้าใจภาษาไทย
3. สมารถใจและยินยอมให้ความร่วมมือในการวิจัย

ขนาดและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) จากสถิติจำนวนผู้ป่วยเด็กที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมต่อ เดือนในปี พ.ศ. 2553 ของโรงพยาบาลบางละมุง ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 400 คน และเมื่อเปิดตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 196 คน ผู้วิจัยได้แบ่งตัวอย่างตามกลุ่มอายุเด็กป่วยให้เท่าๆ กัน คือ กลุ่มอายุแรกเกิด-2 ปี จำนวน 66 คน กลุ่มอายุมากกว่า 2-6 ปี จำนวน 66 คน และกลุ่มอายุมากกว่า 6-13 ปี จำนวน 66 คน รวมทั้งสิ้น 198 คน

สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) ซึ่งเริ่มด้วยการสุ่มรายชื่อเด็กป่วยจากลำดับที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยเด็กในแต่ละวัน โดยการสุ่มหนึ่งคนเว้นหนึ่งคน แล้วเลือกตัวอย่างจากบิดา มารดา หรือผู้ดูแลหลักของเด็กป่วยที่สุ่มได้และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ หลังจากนั้นถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัยของตัวอย่างแต่ละคน กรณีที่ไม่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มรายชื่อเด็กป่วยจากลำดับที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยเด็กเป็นลำดับต่อไป ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ 198 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยเด็กและครอบครัว

แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยเด็ก ประกอบด้วย อายุ เพศ การวินิจฉัยโรค จำนวนครั้งที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และระยะเวลาที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

ส่วนที่ 2 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของครอบครัวผู้ป่วยเด็ก ประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับเด็กป่วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความต้องการการดูแลและการได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางของครอบครัวผู้ป่วยเด็ก

ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงมาจากข้อคำถามของ King, Losenbaum, and King (1996) ของ Eckle, Maclean, and Plaines (2001) ประกอบด้วย 4 ด้าน ข้อคำถามทั้งหมด 46 ข้อ ได้แก่ ด้านการให้ความเคารพแก่ครอบครัว มีจำนวน 10 ข้อ ด้านการประสานความร่วมมือกับครอบครัว มีจำนวน 8 ข้อ ด้านการให้ข้อมูล มีจำนวน 17 ข้อ และด้านการสนับสนุนครอบครัว มีจำนวน 11 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับแสดงถึงความต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางของครอบครัวผู้ป่วยเด็ก ดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง ไม่ต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง

คะแนน 2 หมายถึง ต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางในระดับน้อย

คะแนน 3 หมายถึง ต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางในระดับ

ปานกลาง

คะแนน 4 หมายถึง ต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางในระดับมาก

คะแนน 5 หมายถึง ต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางในระดับ

มากที่สุด

การแปลผลคะแนน คะแนนรวมมาก หมายถึง มีความต้องการการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางสูงกว่ากลุ่มที่ได้คะแนนน้อย

นอกจากนี้ในแต่ละข้อคำถาม ให้กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าตนได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางนั้นมากน้อยเพียงใด ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยให้คะแนนดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง ไม่ได้ได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลาง

คะแนน 2 หมายถึง ได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางในระดับน้อย

คะแนน 3 หมายถึง ได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางในระดับปานกลาง
 คะแนน 4 หมายถึง ได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางในระดับมาก
 คะแนน 5 หมายถึง ได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางในระดับมากที่สุด
 การแปลผลคะแนน คะแนนรวมมาก หมายถึง ได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็น
 ศูนย์กลางสูงกว่ากลุ่มที่ได้คะแนนน้อย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยทดสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาความตรงในเนื้อหา (Content Validity) และ
 ความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability)

1. ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้เรื่องความต้องการการดูแลโดยเน้น
 ครอบครัวเป็นศูนย์กลาง จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้
 ความครอบคลุมของเนื้อหาสาระ ความสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรมไทย เพื่อให้ข้อเสนอแนะ
 ในการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะภายใต้คำแนะนำ
 ของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ค่า CVI เท่ากับ 0.80

2. ความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะ
 คล้ายประชากร โดยนำไปใช้ในครอบครัวที่มีผู้ป่วยเด็ก จำนวน 30 ราย ที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วย
 เด็กโรงพยาบาลอ่าวอุดม จ.ชลบุรี แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์
 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Coefficient) ได้เท่ากับ 0.82
 หลังจากนั้นนำข้อคำถามมาแก้ไขปรับปรุงข้อความบางส่วนให้เหมาะสม แล้วนำไปให้อาจารย์
 ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ตระหนักถึงการเคารพในความเป็นบุคคลของครอบครัว โดยครอบครัว
 เป็นผู้ตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยด้วยตนเอง ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด
 และเข้าพบครอบครัวเพื่อเชิญเข้าร่วมการวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย
 ประโยชน์ของการวิจัย ขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และการรักษาข้อมูล
 เป็นความลับ ไม่ระบุชื่อกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งบอกให้ทราบถึงการมีอิสระที่จะยินยอมหรือปฏิเสธ
 การเข้าร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการวิจัย ในกรณีที่ครอบครัวปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย

หรือถอนตัวจากการวิจัยภายหลังไม่ว่าด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม ผลการปฏิเสธจะไม่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวในการให้การพยาบาลแต่อย่างใดทั้งสิ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยจากคณะพยาบาลศาสตรมหาวิทาลัยบูรพา เสนอต่อผู้อำนวยการ โรงพยาบาลบางละมุง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยแก่หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล หัวหน้างานผู้ป่วยในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 สร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วยและครอบครัวที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยไว้วางใจ โดยมีวิธีการดังนี้ ทักทาย พูดคุย แนะนำตัวในฐานะผู้วิจัย แจ้งวัตถุประสงค์ขอความร่วมมือเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ความสนิทสนมกับญาติ โดยการสวมชุดปกติ ไม่ใส่เครื่องแบบพยาบาล

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อครอบครัวมีความพร้อมโดยดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ครั้งแรกของการเก็บข้อมูล ดำรวจรายชื่อผู้ป่วยเด็กที่หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม ใช้รายชื่อผู้ป่วยเด็กที่อยู่รักษา 3 วันขึ้นไป จดรายชื่อทั้งหมดใส่สมุดโดยแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

1. หอผู้ป่วยเด็กวิกฤต 2. หอผู้ป่วยเด็กสามัญ 3. หอผู้ป่วยเด็กพิเศษ สุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ จากบัญชีรายชื่อทั้งหมดในวันนั้นของแต่ละส่วน โดยเลือกในลำดับที่แรก แล้วเว้นไป 1 ลำดับที่จนครบตามจำนวนรายชื่อที่มีในวันนั้นทั้งสามส่วน

3.2.2 ครั้งที่สองของการเก็บข้อมูลสำรวจรายชื่อผู้ป่วยเด็กที่หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมทั้งสามส่วน โดยใช้รายชื่อผู้ป่วยเด็กที่เข้ารับการรักษาน้อย 3 วัน ตั้งแต่ครั้งแรกและครั้งที่ 2 ที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูล เพื่อไม่ให้รายชื่อผู้ป่วยเด็กซ้ำกัน สุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบจากบัญชีรายชื่อผู้ป่วยเด็กที่เข้ารับการรักษเป็นลำดับที่แรก แล้วเว้นไป 1 ลำดับที่ทำการเก็บข้อมูลจนครบจำนวนที่กำหนด เก็บข้อมูลวันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ตั้งแต่เวลาประมาณ 09.00 น.-16.00 น. ในกรณีที่ครอบครัวไม่สามารถตอบคำถามได้ในขณะนั้นเนื่องจากจะต้องให้การดูแลบุตรจึงไม่สะดวกในการตอบแบบสอบถามได้ในขณะนั้น ผู้วิจัยจะเป็นผู้อ่านแบบสอบถามและให้ครอบครัวเป็น

ผู้ตอบและผู้วิจัยเป็นผู้ลงข้อมูลในแบบสอบถามให้ หากครอบครัวผู้ป่วยเด็กไม่อยู่ขณะนั้นผู้วิจัย จะทำการนัดหมายหลังจากนั้นผู้วิจัยจะมาตามนัดเพื่อชี้แจงรายละเอียดและเก็บแบบสอบถามต่อไป

3.3 ให้การพิทักษ์สิทธิก่อนทำการเก็บข้อมูล โดยอธิบายให้ผู้ป่วยและญาติทราบถึง สิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธและสามารถยกเลิกการเข้าร่วมวิจัยได้ตามความต้องการ เมื่อได้รับ อนุญาตจึงเริ่มเก็บข้อมูล

3.4 อธิบายถึงวิธีการตอบแบบสัมภาษณ์ โดยละเอียดก่อนและให้ข้อมูลว่าหากผู้ป่วย มีข้อสงสัยหรือมีปัญหาสามารถสอบถามรายละเอียดจากผู้วิจัยได้ทุกคำถาม เมื่อผู้ป่วยเข้าใจจึงเริ่ม สัมภาษณ์

3.5 หลังการสัมภาษณ์เสร็จสิ้น ผู้วิจัยตรวจสอบคำตอบให้สมบูรณ์ ถ้าพบว่าข้อมูล ไม่ครบถ้วนก็ขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจนครบทุกข้อแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้ไป วิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยเด็กและของครอบครัวผู้ป่วยเด็ก วิเคราะห์โดยการแจกแจง ความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความต้องการและการได้รับการดูแลโดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางของ ครอบครัวผู้ป่วยเด็กจำแนกตามกลุ่มอายุและประเภทของความเจ็บป่วย โดยใช้สถิติทดสอบ One-way ANOVA

3. เปรียบเทียบผลต่างคะแนนเฉลี่ยความต้องการและการได้รับการดูแลโดยเน้น ครอบครัวเป็นศูนย์กลางของครอบครัวผู้ป่วยเด็กจำแนกตามกลุ่มอายุและประเภทของความเจ็บป่วย โดยใช้สถิติทดสอบ One-way ANOVA